

USNESENÍ

Krajský soud v Ostravě - pobočka v Olomouci rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Barbory Berkové a soudců JUDr. Markéty Fialové a JUDr. Michala Jantoše ve věci

navrhovatele: **Miroslav Chovanec**
bytem Husova 191/2, 790 01 Jeseník

za účasti:

- 1) Městský úřad Jeseník**
sídlem Masarykovo náměstí 167/1, 790 01 Jeseník
- 2) volební strana Nezávislí – Jeseník**
jednající volebním zmocněncem Lubošem Bošákem
bytem Lipovská 1178, 790 01 Jeseník
- 3) volební strana Jeseničtí 2022**
jednající volebním zmocněncem Františkem Svobodou
bytem Nábřežní 532/6, 790 01 Jeseník
- 4) volební strana Jeseník srdcem**
jednající volební zmocněnkyní Janou Navrátilovou
bytem Wanklova 12, 779 00 Olomouc
- 5) volební strana Hnutí ANO a ČSSD**
jednající volebním zmocněncem Ing. Michalem Procházkou
bytem Supíkovice 223, 790 51 Supíkovice
- 6) volební strana PRO JESENÍK**
jednající volebním zmocněncem Ing. Pavlem Juříkem
bytem Tyršova 1036, 790 01 Jeseník
- 7) volební strana SPOLEČNĚ**
jednající volební zmocněnkyní Věrou Zukalovou
bytem Klusalova 908/11, 779 00 Olomouc - Neředín

o neplatnost voleb do Zastupitelstva města Jeseník konaných ve dnech 23. – 24. 9. 2022

takto:

I. Návrh se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

A) Vymezení věci

1. Návrhem doručeným soudu dne 7. 10. 2022 napadl navrhovatel podle § 90 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) a § 60 zákona č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o obecních volbách“) volby do Zastupitelstva města Jeseník, konané ve dnech 23. až 24. 9. 2022.

Shodu s prvopisem potvrzuje Markéta Chrudinová.

2. Návrh na neplatnost těchto voleb byl sice podán společně dvěma navrhovateli, avšak pouze v záhlaví označený navrhovatel jej opatřil podpisem (procesní úkon učiněný prostřednictvím datové schránky má totiž podle § 18 odst. 2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, stejné účinky jako podepsaný písemný úkon jen ve vztahu k osobě, pro kterou byla zřízena datová schránka). K návrhu Miroslava Táborského tudíž soud nemohl přihlížet a zabýval se jen návrhem Miroslava Chovance.
3. Navrhovatel uvedl, že byl ve volbách kandidátem volební strany Nezávislí – Jeseník, která ve volebním okrsku č. 10 získala významně nejméně hlasů v porovnání s ostatními volebními okrsky. Volební hlasy odevzdané ve volebním okrsku č. 10 přitom byly sečteny jako poslední, volební komise v tomto okrsku měla pouze minimální počet členů (6) a současně nejvíce vydaných obálek (518). Zbývající okrsky měly mezi 108 a 442 vydanými obálkami. Navrhovatel uvedl, že během průběžně zveřejňovaných výsledků hlasování měla jeho volební strana stabilně dva mandáty v zastupitelstvu města, v závěru však (po sečtení hlasů ve volebním okrsku č. 10) počet hlasů pro tuto stranu skokově klesl, v důsledku čehož jeden mandát (který by připadl navrhovateli) ztratila. Namísto toho připadl volební straně PRO Jeseník, která ve volebním okrsku č. 10 získala nejvyšší absolutní počet hlasů a získáním mandátu významně posílila svoji pozici v zastupitelstvu a schopnost sestavit koalici. S ohledem na uvedené je navrhovatel přesvědčen o tom, že ve volebním okrsku č. 10 došlo k pochybení při sčítání hlasů a v jeho důsledku k porušení zákona ve smyslu § 60 zákona o obecních volbách, které mohlo hrubě ovlivnit výsledek hlasování. Krajský soud by měl proto podle navrhovatele hlasy ve volebním okrsku č. 10 přepočítat a prohlásit volbu ve volebním okrsku č. 10 za neplatnou.
4. Vzhledem ke zjevné nedůvodnosti návrhu soud ostatní účastníky řízení k vyjádření nevyzýval.

B) Posouzení věci krajským soudem

5. Podle § 60 odst. 1 zákona o obecních volbách *podáním návrhu na neplatnost hlasování, na neplatnost voleb nebo na neplatnost volby kandidáta se může domáhat ochrany u soudu každá osoba zapsaná do seznamu ve volebním okrsku, kde byl člen zastupitelstva obce volen, jakož i každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do tohoto zastupitelstva, (dále jen "navrhovatel")*. Návrh je třeba podat nejpozději 10 dnů po vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí Státní volební komisí. Podle odst. 2 *návrh na neplatnost hlasování může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky hlasování*. Podle odst. 3 *návrh na neplatnost voleb může podat navrhovatel, má-li zato, že byla porušena ustanovení tohoto zákona způsobem, který hrubě ovlivnil výsledky voleb*.
6. Návrh byl ve smyslu citovaného § 60 odst. 1 podán včas, neboť Státní volební komise zveřejnila sdělení o vyhlášení výsledků voleb do zastupitelstev obcí konaných ve dnech 23. a 24. září 2022 ve Sbírce zákonů dne 27. 9. 2022 pod č. 280/2022 Sb., tudíž den 7. 10. 2022, kdy byl návrh soudu doručen, byl posledním dnem stanovené desetidenní lhůty, přičemž byl doručen ve 12:09 hod., tj. před 16:00 hod., kdy tato lhůta dle § 67 odst. 3 zákona o obecních volbách skončila. Návrh byl podán k věcně a místně příslušnému soudu a rovněž osobou k tomu oprávněnou - navrhovatel je dle svého místa bydliště zapsán ve stálém seznamu voličů pro volby do zastupitelstva obcí, vedeném Městským úřadem Jeseník, ve volebním okrsku č. 8. Soud tak mohl projednat a rozhodnout věc samu, a to v souladu s § 90 odst. 3 s. ř. s. bez nařízení jednání.
7. Navrhovatel požadoval, aby soud prohlásil neplatnost voleb do Zastupitelstva města Jeseník pouze v okrsku č. 10 (pozn. město Jeseník je rozděleno do 11 volebních okrsků). Prohlásit neplatnost hlasování pouze v určitém volebním okrsku, je dle bodu 37 usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2014, č. j. Vol 23/2014-110 (senátor Antl)¹ sice možné, pokud zjištěná vada nemohla ovlivnit výsledek hlasování v celém příslušném obvodu, jedná se však o ryze deklaratorní rozhodnutí, neboť opakované volby lze konat jen v případě prohlášení neplatnosti voleb nebo hlasování v celém volebním obvodu. Krajský soud přitom pochybuje o tom, že navrhovatel chtěl docílit pouhé deklarace nezákonnosti voleb v jednom z volebních okrsků. Soud však není petitem návrhu ve volebních věcech zcela vázán [viz např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2014, č. j. Vol 23/2014 - 110, či ze dne 13. 11. 2012,

¹ všechna v usnesení zmíněná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz

č. j. Vol 4/2012 - 39, a KÜHN, Z., KOCOUREK, T. a kol. Soudní řád správní. Komentář. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019, § 90)], proto nebylo třeba vést navrhovatele k úpravě jeho návrhu. Jen pro úplnost soud upřesňuje, že návrh představuje typ volební stížnosti mířící na neplatnost (výsledku) hlasování, nikoli voleb jako celku. Celý volební proces totiž nezahrnuje pouze hlasování voličů, ale i řadu jemu předcházejících formálních i neformálních prvků (zejména registrace kandidátních listin a vedení volební kampaně). Proti těmto prvkům volebního procesu však navrhovatel ve svém návrhu nebrojil.

8. Při přezkumu výsledků voleb platí pro soud princip zdrženlivosti². Soud vychází z presumpce správnosti závěrů jednotlivých okrskových volebních komisí, nebyl-li v konkrétním případě prokázán opak (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 82/2006-51, nebo ze dne 23. 11. 2010, č. j. Vol 67/2010-47). Ostatně i Ústavní soud v nálezu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. Pl. ÚS 73/04 (140/2005 Sb., N 17/36 SbNU 185) potvrdil, že „[p]ro procesní úpravu volebního soudnictví a postup v takovém řízení [...] plyne vyvratitelná domněnka, že volební výsledek odpovídá vůli voličů. Předložit důkazy ke jejímu vyvrácení je povinností toho, kdo volební pochybení namítá“.
9. Základními předpoklady vyhovění volební stížnosti – v obecné rovině – jsou a) nezákonnost, spočívající v porušení ustanovení volebního zákona či jiných právních norem vážících se k volebnímu procesu, b) zásadní intenzita této nezákonnosti, která musí dosahovat značného stupně výrazně ovlivňujícího a zpochybňujícího volební proces či jeho výsledek a tedy způsobovat tzv. „zatemnění“ volebních výsledků, a c) příčinná souvislost, tj. vzájemný vztah existující mezi touto nezákonností a výsledkem voleb (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 7. 2004, č. j. Vol 6/2004- 12, č. 354/2004 Sb. NSS, dále ze dne 20. 11. 2006, č. j. Vol 77/2006-26, ze dne 22. 6. 2010, č. j. Vol 12/2010-24, či ze dne 29. 6. 2010, č. j. Vol 25/2010-94). Podmínky pro vyhovění volební stížnosti byly dále zpřísněny novelou volebních zákonů provedenou zákonem č. 322/2016 Sb. Zásah volebního soudu již není podmíněn pouhou potencialitou vlivu zjištěné protizákonnosti na výsledek hlasování či volby kandidáta, nýbrž je nutné, aby porušení zákona výsledek skutečně ovlivnilo, a to hrubým způsobem (viz body 19 až 23 usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2018, č. j. Vol 16/2018-33).
10. Současně je však nutné připustit, že striktní požadavek na předložení relevantních důkazů navrhovatelem by mohl být při přezkumu voleb překážkou přístupu k soudu, a to zvláště v případě jednotlivých občanů, kteří nejsou účastní sčítání hlasů volebními komisemi. Aby však soud sám přistoupil k přepočtu hlasů či přezkoumávání správnosti jejich posouzení pouze na základě důkazně nepodložené volební stížnosti, musela by jej k tomu v konkrétním případě přimět zvláště významná indicie, která by byla způsobila vyvolat pochybnosti o správnosti vyhlášeného výsledku voleb (viz usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 82/2006-51).
11. Navrhovatel ale v posuzovaném případě vystavěl své „přesvědčení“ o nesprávném počítání hlasů okrskovou volební komisí v okrsku č. 10 pouze na tvrzení, že až do vyhlášení výsledků voleb v tomto volebním okrsku byl celkový průběžný výsledek voleb ve volebním obvodu Jeseník odlišný (příznivější pro volební stranu Nezávislí – Jeseník i osobně pro navrhovatele), přičemž hlasy odevzdané ve volebním okrsku č. 10 byly sečteny jako poslední, volební komise v tomto okrsku měla pouze minimální počet členů a současně nejvíce vydaných obálek ze všech volebních okrsků. Svá tvrzení přitom podepřel tabulkou srovnávající výsledky voleb v jednotlivých volebních okrscích v Jeseníku v letech 2018 a 2022 a tabulkou srovnávající počty hlasů

² V nálezu ze dne 10. 2. 2015, sp. zn. III. ÚS 3673/14, Ústavní soud uvedl: „Žádný soudní zásah nesmí obzřít svobodné vyjádření názorů voličů při volbě jeho zástupců a musí odrážet, resp. nenařít snahu o zachování integrity a účinnosti volební procedury, zaměřené na zjištění vůle voličů prostřednictvím všeobecných voleb. Následné zpochybňování výsledků voleb bez prokázání závažných volebních vad brozí podryváním demokratické legítimity zvolených zastupitelských orgánů a aktů, které přijímají. Byla-li vůle voličů svobodně a demokraticky vyjádřena, žádné následující zásahy nemohou tento výběr zpochybnit, s výjimkou existence přesvědčivých důvodů v zájmu demokratického pořádku. S výjimkou nejzávažnějších pochybení ve volební proceduře musí státní moc, reprezentovaná volebními soudy, zachovávat zdrženlivost ve své ingerenci a vyvarovat se aktivismu. Rozhodnutí lidu jako suveréna může soudní moc změnit jen ve výjimečných případech, jestliže vady volebního procesu způsobily nebo mohly prokazatelně způsobit, že by voliči rozhodli jinak a že by byl zvolen jiný kandidát.“

odevzaných pro jednotlivé volební strany a počty vydaných obálek v jednotlivých volebních okrscích ve volbách v roce 2022.

12. Žádná z uvedených skutečností však onu „zvláště významnou indicii“, která by odůvodňovala potřebu přepočtu hlasů odevzaných v předmětných volbách v obci Jeseník, nepředstavuje.
13. Podle § 15 odst. 1 písm. d) zákona o obecních volbách *starosta stanovuje s přihlédnutím ke počtu voličů ve volebním okrsku ve lhůtě 60 dnů přede dnem voleb do zastupitelstva obce minimální počet členů okrskové volební komise, a to tak, aby počet členů byl nejméně 6, s výjimkou volebních okrsků do 300 voličů, kde může být okrsková volební komise čtyřčlenná.*
14. Navrhovatel sám tvrdí, že okrsková volební komise v okrsku č. 10 měla 6 členů, tj. minimální počet odpovídající citovanému ustanovení. Kumulace nízkého počtu členů okrskové komise a nejvyššího počtu vydaných obálek, tj. nejvyššího počtu aktivních voličů, je pak jen logickým důvodem toho, proč byly hlasy v daném volebním okrsku sečteny mezi posledními, tj. později než v okrscích, kde bylo vydáno obálek méně. Žádná z těchto skutečností však není indicií signalizující nesprávný součet hlasů.
15. Aniž soud ověřoval správnost údajů v tabulce uvedených, vyplývá z navrhovatelem předložené tabulky, že volební strana Nezávislí – Jeseník získala v těchto volbách v jednotlivých volebních okrscích od 4,88 % (okrsek č. 10) do 10,44 % hlasů (okrsek č. 2) a volební strana PRO Jeseník od 12,89 % (okrsek č. 9) do 24,69 % (okrsek č. 10). Volební účast se pak pohybovala mezi 30,67 % (okrsek č. 4) a 51,69 % (okrsek č. 2), v absolutních číslech byla nicméně dle počtu vydaných obálek nejvyšší volební účast v okrsku č. 10 (518 vydaných obálek). Tabulka předložená navrhovatelem tedy nevykazuje žádné dramatické rozdíly ve volební účasti ani ve volebním výsledku mezi jednotlivými okrsky. Rozdíl šesti, resp. dvanácti procentních bodů u obou volebních stran rozhodně nepřináší pochybnost o správnosti počítání hlasů. Tvrzení navrhovatele, že volební strana PRO Jeseník získala ve volebním okrsku č. 10 nejvyšší absolutní počet hlasů (2 424), je sice pravdivé, avšak z tabulky současně vyplývá, že v tomtéž volebním okrsku získaly svůj nejvyšší absolutní počet hlasů i volební strany Jeseník srdcem (3 092) a volební strana hnutí ANO a ČSSD (2 265). V případě volební strany PRO Jeseník se tedy nejednalo o výjimečný jev a zisk vysokého počtu hlasů u řady volebních stran lze zjevně připsat zejména (v absolutních číslech) nejvyšší volební účasti v tomto volebním okrsku.
16. Zejména je však třeba zdůraznit, že výsledky v jednotlivých volebních okrscích nemusí být shodné, neboť jsou ovlivněny velkou řadou faktorů, zejména pak skladbou voličů (jejich ekonomickým a sociálním postavením, vzděláním, vírou atd.). Absolutní počet získaných hlasů je zase ovlivněn velikostí okrsku, resp. počtem voličů. Disproporce ve volebních výsledcích ještě nic nevypovídá o možném nesprávném počítání hlasů členy okrskové volební komise. Rozdíl může vzniknout například i tím, že v jednom okrsku bydlí určitý kandidát jedné volební strany, kterému se podaří mobilizovat voliče ve svém okolí k tomu, aby mu přišli dát svůj hlas. Podle usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 11. 2006, č. j. Vol 82/2006-51, platí, že samotná skutečnost, že rozdíl mezi výsledky jednotlivých volebních stran byl velmi těsný, není zvláště významnou indicí způsobilou vyvolat pochybnosti o správnosti výsledku voleb. Zdejší soud se s tímto názorem ztotožňuje a dodává, že logicky nemůže vyvolat pochybnosti o správnosti voleb ani vyšší rozdíl ve výsledcích, pokud k tomuto zjištěnému rozdílu nepřistoupí nějaká další indicie, která ovšem v projednávané věci nepřistoupila. V žádném případě pak nemůže pochybnosti o správnosti zjištěného volebního výsledku v jednom volebním období vyvolat jeho porovnání s výsledkem z období předchozího, neboť volební preference voličů se pochopitelně mění a vyvíjejí.
17. Dále je třeba zdůraznit, že navrhovatel zcela pominul stěžejní úlohu okrskových volebních komisí, které jsou oprávněny a povinny dohlížet na zákonnost průběhu voleb a zjišťování jejich výsledků. Každá volební strana, jejíž kandidátní listina byla zaregistrována pro volby do zastupitelstva obce, je oprávněna delegovat jednoho člena a jednoho náhradníka do okrskové volební komise v každém volebním okrsku, ve kterém se do příslušného zastupitelstva volí (§ 17 odst. 2 zákona o obecních volbách). Je proto primárně věcí samotných volebních aktérů,

nacházejících se v prostředí svobodné politické soutěže, aby vzájemně kontrolovali dodržování stanovených pravidel. Součástí této kontroly je samozřejmě také volební soud, ten by však měl do volebního procesu zasáhnout pouze výjimečně, a to pokud se ostatní prostředky kontroly ukázaly jako neúčinné, nebo nelze spravedlivě požadovat jejich vyčerpání a současně existují konkrétní skutečnosti naznačující porušení těchto pravidel způsobem, který mohl ovlivnit výsledek voleb.

18. Členové volební komise se podílejí také na sčítání konečného výsledku voleb, přičemž právě skutečnost, že jsou delegováni různými politickými subjekty, má zaručit jejich vzájemnou kontrolu. Pokud by členové volební komise měli jakékoliv pochyby o správnosti postupu jiných členů komise, lze důvodně očekávat, že by tyto výhrady uplatnili např. formou odepření podpisu zápisu o průběhu a výsledku hlasování s uvedením důvodů tohoto odepření (§ 42 odst. 1 zákona o obecních volbách). Z obsahu zápisu o průběhu voleb však nevyplývá, že by k takové události ve volebním okrsku č. 10 došlo.

C) Závěr a náklady řízení

19. Jelikož žádné z navrhovatelových tvrzení nemohlo vzbudit jakoukoli pochybnost o zákonnosti voleb (hlasování), resp. se nejedná o již několikrát zmiňovanou „zvlášť závažnou indicii“, která by jakýmkoli způsobem mohla vést k přepočítání hlasů, dospěl soud k závěru, že podaný návrh není důvodný, pročež jej zamítl. Prezentované přesvědčení navrhovatele o nesprávném sčítání hlasů ve volebním okrsku č. 10 zřetelně plyne pouze z úkorně pocit'ovaného volebního výsledku.
20. Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 93 odst. 4 s. ř. s., podle kterého v řízení ve věcech volebních nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí **není** kasační stížnost přípustná (§ 104 odst. 1 s. ř. s.).

Usnesení nabývá právní moci dnem jeho vyvěšení na úřední desce soudu (§ 93 odst. 5 s. ř. s.).

Olomouc 12. října 2022

Mgr. Barbora Berková v. r.
předsedkyně senátu